

306.639

OSZK

MAGYAR FIGYELŐ

A SZERKESZTŐBIZOTTSÁG ELNÖKE
GRÓF TISZA ISTVÁN

A SZERKESZTÉSÉRT FELELŐS
HERCZEG FERENC

806639

FELELŐSSÉG NÉLKÜL

IRTA: HERCZEG FERENC

28

A „MAGYAR FIGYELŐ” KÜLÖNLÉNYOMATA

*A „Magyar Figyelő“
1912. október hó 1-én a követ-
kező tartalommal jelent meg:*

*Gróf Tisza István: Egy kis polémia.
Herczeg Ferenc: Felelősség nélkül.
Réz Mihály: A nemzetiségi kérdésről.
Kisbán Miklós: Havasi történet.
Paragrafus: Egy új világtörténet.
Ybl Ervin: Ignacio Zuloaga.
Kádár Gasztáv: A pénz betegségei.
Kemény Simon: Színház.*

Főjegyzések:

*Könyv a februári forradalomról.
Bölsche könyve.
Hitlerf hatvan éves tanári jubileumához.
Balzac háza.
Válasz Rusticus megjegyzéseire.
A radikális választói jog és a szabadság.
Galileisták hölgytársaságban.
A munkás merénylete.*

---

*A „Magyar Figyelő“ előfizetési ára egész évre 24 korona,
negyedévre 6 K. Kiadóhivatal Budapest, VI. Andrássy-ut 16*

FELELŐSSÉG NÉLKÜL

IRTA: HERCZEG FERENC

MAGYAR FIGYELŐ KIADÓHIVATALA
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-UT 16. SZÁM

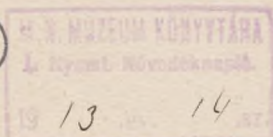
fol. 9.
842 e

Új Idők

Szépirodalmi, művészeti és
társadalmi képes hetilap.
Szerkeszti Herczeg Ferenc
Mutatványszám kívánatra
ingyen. Ára negyedévre 5 K
Szerkesztőség és kiadóhi-
vatal: VI. Andrásy-ut 16.

306639

HUNGARIA KÖNYVNYOMDA BUDAPEST.

Amit Gibbon, az angol történetíró, a várnai csata ismeretése alkalmából az akkori magyarságról mond, hogy *félelem nélkül szokott támadni és szégyenkezés nélkül meghátrálni*, az alighanem a keleti fajok egy végzetes jellemvonásának felismerésén alapszik.

Azt hisszük, közviszonyaink elvadulásának — és itt nem annyira a most folyó politikai küzdelmekkel járó jelenségekre, mint inkább egész közéletünkben tapasztalható elváltozásokra gondolunk — közviszonyaink elvadulásának egyik okát ugyancsak abban kell találnunk, hogy a politizáló magyar értelmiségben több a támadáshoz és kezdeményezéshez kívánatos erkölcsi bátorság, mint a helytálláshoz és a következmények elviseléséhez szükséges erkölcsi felelősségérzet.

Egész fajunkra nézve megalázó, hogy nálunk mindig találkoztak nagy képességekkel megáldott vezéremberek, akikben meg volt a merészség, hogy olyan tüzet élesszenek, amelynek fékentartásához eleve is gyöngéknek kellett magukat érezniök és amelynek előrelátható pusztításaiért éppen ezért másokra hárították a felelősséget. És hogy mindig akadtak politikusaink, akik olyan elveket és tanokat terjesztettek, amelyeknek üdvös voltában maguk sem hittek és amelyeknek megvalósítását maguk sem tartották kívánatosnak.

Az ilyen politikai elv persze nincs szerves összefüggésben hirdetőjének meggyőződéseivel, önkényesen felragadott harci fegyver csupán, amelyet taktikai okokból ismét eldobhat az ember.

Ezek a felelősség nélkül politizálók. Az ő küzdelmeik szükségképen személyes harcokká fajulnak, ők elveikben nem sebezhetők és nem győzhetők meg, mivel a csorbává és hasznavehetetlenné lett elvet rögtön ujabbal és hatékonyabbal cserélik el.

A felelősség nélkül politizálók már a nagy mozgékony-ságuknál és alkalmazkodó képességüknél fogva is taktikai fölényben vannak a reális politikusok fölött, akik elveikhez vannak láncolva és a való életviszonyok topográfiája által adott akadályok között kénytelenek mozogni. És így a mi politikai küzdelmeink bizonyos nézőpontokról szemlélve rendszerint a göröngyös földön botorkáló reálpolitikusok és a felhők között nyargalászó ideálpolitikusok fantasztikus és eredménytelen csatájának képét adják.

Nemrégiben még a nemzeti függetlenség délibábos várkastélyában verődtek össze a felelősség nélkül politizálók és onnan küldték nyilaikat a reálpolitika táborába. Belevitték a magyarság széles rétegeinek tudatába, hogy állami függetlenségünk megvalósítása nem a nemzeti erő, hanem tisztán csak a nemzet merész elhatározásának kérdése. Mindaz, ami naggyá, erőssé és boldoggá tehet egy országot, ott fekszik a lábunk előtt és ahhoz, hogy a birtokunkba vegyük, semmi egyéb nem kell, mint a parlamenti többség akarata. És ha mégsem vehettük a birtokunkba, annak oka részben a többség gyávasága, részben pedig haszonlesése, amely eladta a nemzet igazát Ausztriának. Ezen az alapon az adott erőviszonyokkal való számolás a pecsovicsság, a hebehurgya ígéretés és követelődés pedig a hazafiság ismertető jele lett bizonyos körökben.

A felelősség nélkül való politizálásnak egyik furcsa eredménye az lett, hogy a magyar hazaszeretet templomát egy kiváltságos farizeus felekezet szállotta meg. A foglalkozás-szerű patrioták céhe alakult ki, amely — tekintet nélkül a céhtagok olykor igen fogyatékos intellektuális és erkölcsi tulajdonságaira — a nemzet hivatott vezérének és minden

nép
dő
hog
más
első
kal
tern
idő
for
bék
kén

jöh
kül
aki
kal
ma
val
a m
kat
em
jót
vál

haz
ebb
Aki
elő
és
dol

félé
me
rés
és
hat
fos
pol
ors

népszerűség jogos haszonbérlelőjének hirdette magát. És esztendőkön át részünk volt abban a nyomoruságos látványban, hogy a magyarság egyik része a maga politikai pozícióját a másik rész hazafiságának meggyanusítására építette fel. Az első osztályu hazafiak önimádó póza és a másodosztályuakkal szemben tanusított farizeus lenézése in camera sinceritatis természetesen nem volt föntartható és az egész hazafiaskodás idővel egy pártszekta holt ritusává merevedett, amelynek formaságait csak bizonyos laikus körök vették még komolyan, békésebb időkben azonban maguk a szekta tagjai is bocsánatkérően megmosolyogták.

Szó sincs róla, a szektában mindig voltak derék és jóhiszemű kis emberek, akik tényleg Isten kegyelméből való különb hazafiaknak tartották magukat polgártársaiknál és akik arról is meg voltak győződve, hogy pathetikus szavakkal meg lehet változtatni az európai fajok erőviszonyait a magyarság javára. Ne feledjük azonban, hogy a hazafi céhbbe való tartozás nem kicsinylendő előnyökkel is járt. Azokban a naiv időkben a hazafiság, miként a bölcsék köve, csodákat tudott művelni, amennyiben államférfit és országos nevű embert csinált sok gyöngefejű legényből, sőt alkalom adtán jótékonyan eltakarta a disztelen sebeket is, amelyeket az etetővályuknál való tülekedés közben nyert egyik-másik polgártárs.

A koalíciós terror idejében burjánzott legbujábban a hazafias farizeusok gőgje. Egy ideig úgy látszott, mintha ebben az országban az etikai fogalmak is megváltoztak volna. Aki velük volt, ha egyébként a csatornából mászott volna is elő, a jó hazafi dicsfényével a homlokán léphetett a fórumra, és ítélkezhetett olyanok fölött is, akik erkölcs és tehetség dolgában csillagok magasságába emelkedtek föléje.

A koalíciós erőkifejtés valóságos várnai attak volt: félelem nélkül támadtak és szégyenkezés nélkül hátráltak meg. Kétségtelen, hogy a harcosok, főleg a közkatonák nagy része, maga is megmámorosodott a saját csatalármájától és egy pillanatig elhitte, hogy a szittya huj huj-kiáltás pótolhatja a hiányzó erőt. A felhőhadnak azonban szét kellett foszlania, mihelyt a valóság hideg szele érte, a felelőtlen politikának meg kellett buknia, mihelyt egy száz sebből vérző ország kormányzásának felelőssége nehezedett a nyakára.

Emlékezünk még azokra a szálnalmas kísérletekre, amelyek a nemzet fölcsigázott közjogi éhségét szavakkal és formulákkal akarták jóllakadni. Akkor született meg az elvi és a gyakorlati politika között levő különbség gyászos kis elmélete is.

Az ország kiábrándult a hazafiaskodásból és szégyenben égő arccal fordított hátat a felelősség nélkül politizálóknak. Ezzel azonban a dolog még nincs elintézve. Vessünk egy pillantást magunk körül és megint látjuk a két tábornok, amint farkasszemmel néz egymással: a göröngyös földön álló reálpolitikáért és a felhők között nyargalászó felelősség nélküliekért.

Minden a régiben van megint, épen csak egy potomság változott: az *elv*! A nemzet nem kér már az ő független délibáb-Magyarországból, ők tehát a modern technikához alkalmazván harci taktikájukat, a néphez fordulnak és felajánlják neki a demokrata Magyarországot. A demokrácia jó fegyvernek bizonyul, ők tehát habozás nélkül sutba dobják az ócska kuruccsákányokat és tokba teszik a Rákóczi-zászlókat, amelyek alatt egykor Bécs ellen akartak vonulni. A részletekben is szinte komikus fantáziátlansággal megismétlik régebbi pálfordulásukat. Aki tegnap még lövetni akart a hazátlan bitangokra, az ma vörös szegfűvirágot tűz a kabátjára és minden áron meg akar halni a népjogokért. Politikai vén rókák megint előbujnak oduikból, mert abban reménykednek, hogy a demokratikus Magyarország rájuk fogja bízni a baromfiólak őrzését. A szocialisták tizezreinek éljenezésétől pedig megnyílnak a palota kapui és a márványlépcsőn megjelenik Pilátus, aki el van rá tökéltve, hogy egy kis népszerűség kedvéért keresztre feszíteti magát Jézus Krisztust is, persze élénk sajnálkozás közepett és alapos kézmosás után.

A foglalkozásszerű patrioták céhe a demokraták céhévé alakult át. Eljárásuk a régi: derűre-borura igérni és követelődni és farizeus megbotránykozással elfordulni azoktól, akik felelősségük érzetében nem tudnak velük lépést tartani az ígéretésben. És az országnak ezuttal része lesz egy újabb nyomoruságos látványban: a magyar politikusok egy része arra építi fel a maga politikai pozícióját, hogy meggyanu-

sítja a másik rész demokratikus gondolkodását. Aki azelőtt nem volt velük, az nemzetáruló volt; aki most nincs velük, az a nép árulója. Már készülnek a proskripciós lajstromok. Lukácstól kezdve Vázsonyi Vilmosig mindenki fekete reakcionárius. És reakciós lesz minden választójog, amelyet más csinál, mert senki sem tud olyan választójogot csinálni, amelynél radikálisabbat ők ne tudnának — ígérni.

Nem célunk, hogy ezen a helyen hozzászóljunk a napi politika küzdelmeihez, megjegyzéseink nem is annyira a küzdelem lényegére, mint inkább annak formáira vonatkoznak. E tekintetben pedig azt kell tapasztalnunk, hogy az európai és a speciális magyar alkotmányos harcmodor között van valami igen lényeges különbség. Európában az a felfogás, hogy a politikában az emberek vannak az elvek kedvéért és a harc célja, hogy az elv győzedelmeskedjék, habár az ember el is esik. Nálunk a politikusok egy tekintélyes szektája az elvet arravalónak tartja, hogy az vigye győzelemre az ő személyét. Amíg ez a felfogás megállhat, addig nem is lehet szó komoly és becsületes elvi harcokról, ahol pedig nincs ilyen elvi harc, ott minden ütközet egy-egy újabb várnai csatává lesz, azzal a különbséggel mégis, hogy a katonák ép bőrrel menekülnek a veszedelemből, a csatatéren csak vérző elvek maradnak vissza.

A nemzet és az egész emberiség szempontjából pedig az elvekért határozottan nagyobb kár, mint a politikusokért.

A MAGYAR FIGYELŐ a magyar értelmiséghez intézi szavát. Ahhoz az értelmiséghez, amely hivatva van a nemzet vezetésére és mely ma maga is széttagoltan, részben irányt veszve tesped.

A MAGYAR FIGYELŐ a maga szerény erejével részt kíván venni az egyesítés és a szervezés munkájában. A munka célja az értelmiség szétszórt töredékeinek tömör, kötelességei teljesítésére kész és jogai megvédésére képes nemzeti társadalomban való egyesítése.

A MAGYAR FIGYELŐ nem szolgál pártpolitikai érdeket, mivel szerkesztői meg vannak róla győződve, hogy a szervezkedés munkájában való részesedés mindannyiunk közös joga és kötelessége.

A MAGYAR FIGYELŐ mindenekelőtt meg akarja keresni és meg akarja jelölni nemzeti kulturánk tisztult magaslatait, hol testvérei jobbot nyujthat egymásnak minden magyar ember.

Az osztályérdekek ellen sorompóba hívja az országos érdeket. A rombolás hóbortjával szemben az építők elszántságát. A jelszavak fanatikussai ellen a nemzet józan belátását. A félműveltség hivalkodó álfelvilágosodásával szemben a valódi műveltség éltető erejét. A közömbösök ernyedtsége ellen a magyarság ősi erejét.

A magyar társadalom csak úgy teljesítheti feladatait a jövőben, ha a régi időkben öröklött nemzeti tőkéjét, faji sajátosságait, hagyományait, hajlamait és tehetségeit teljesen beleilleszti a megváltozott idők keretébe és alapjává teszi a speciális magyar művelődésnek.

A MAGYAR FIGYELŐ osztály-, vallás-, faj- és pártkülönbség nélkül tanácsra, társulásra és munkára szólítja a művelt magyar férfiakat és nőket, akik tiszteletben tartják nemzetük multját és reménykedve tekintenek annak jövőjébe.

A MAGYAR FIGYELŐ
SZERKESZTŐSÉGE.

UJ-IDŐK

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI ÉS
TÁRSADALMI KÉPES HETILAP
SZERKESZTI HERCZEG FERENC
MUTATVÁNYSZÁM KIVÁNATRA
INGYEN. ÁRA NEGYEDÉVRE 5 K
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHI-
VATAL: VI. ANDRÁSSY-UT 16. SZ.

AZ ÉNUJSÁGOM

KÉPES GYERMEKHETILAP. SZERKESZTI
PÓSA LAJOS, ÁRA NEGYEDÉVRE K 2.50
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VI. ANDRÁSSY-UT 16. SZÁM

Herczeg Ferenc Könyvei

*Az egyes
kötelek
minden
könyv-
kereske-
désben
kaphatók*

*Ginger és Wolfner
könyvkiadóhivatala
Budapest, VI. kerü-
let, Andrásy-ut 16.*

	<i>Füzve Kötve</i>	
Álomország	4.—	6.—
Éva boszorkány	2.50	4.50
Szelek szárnyán	3.50	5.50
A királyné futárja	4.—	6.—
A fehér páva. Kisvárosi tör- ténét	3.50	5.50
Meséskönyv	—	8.—
Szerelmesek	4.—	6.—
Kivándorló	2.50	4.50
Kaland	4.—	6.—
Balaton rege. Regényes vig- játék	2.50	4.50
Déryné ifjasszony	2.50	4.50
Lélekablás	3.50	5.50
Elbeszélések	3.20	5.20
Honszerző	4.—	6.—
Böske, Erzs, Erzsébet	3.50	5.50
Andor és András	3.20	5.20
Pogányok. Regény	5.—	7.—
Idegenek közt	2.80	4.80
Ocskay brigadéros	2.50	4.50
Arianna. Elbeszélések	3.—	5.—
Napváros. Elbeszélések	4.—	6.—
Egy leány története	3.60	5.60
Gyurka és Sándor	3.—	5.—
Az első vihar. Színmű négy felvonásban	2.50	4.50
Honthy háza. Színmű	2.50	4.50
Első fecske és egyéb elbesz. 3. kiadás	3.—	5.—
Szabolcs házassága. 4. ezer	3.20	5.20
A Gyurkovics-fluk	4.—	6.—
A Gyurkovics-lányok. 16-ik ezer	3.—	5.—
Napnyugati mesék	3.20	5.20
Simon Zsuzsa. 3. kiadás	3.60	5.60
A három testőr. Vigjáték	2.50	4.50
Kéz kezet mos. Vigjáték	2.50	4.50
Bizánc. Színmű	2.50	4.50
A dolovai nábob leánya. — Színmű. 2. kiadás	2.50	4.50
Mutamur. Elbesz. 3. kiadás	4.—	6.—
Fenn és lenn. 3. kiadás	4.—	6.—